

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Net op zee Hollandse Kust (west Beta)

Tussentijds toetsingsadvies over het milieueffectrapport

11 december 2019 / projectnummer: 3388

1 Advies in het kort

Aanleiding

TenneT, de beheerder van het Nederlandse hoogspanningsnet, wil de windturbines op de Noordzee, die in het middengedeelte van windenergiegebied Hollandse Kust West komen, op het hoogspanningsnet aansluiten. Voor het besluit over deze aansluiting wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

De ministers van Economische Zaken en Klimaat en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hebben de Commissie voor de milieueffectrapportage gevraagd om het deel van het MER dat nu gereed is, 'het MER fase 1', te beoordelen. Daarin zijn de milieugevolgen vergeleken van routes die de kabels tussen het windenergiegebied en het aansluitpunt op het net kunnen volgen. Op grond van deze en andere¹ informatie zullen de ministers de route kiezen die in het tweede deel van het MER in detail zal worden uitgewerkt. In dit advies beantwoordt de Commissie de vraag of alle informatie beschikbaar is om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij het maken van die keuze.

Wat blijkt uit het MER fase 1?

Het MER fase 1 laat zien hoe de alternatieve routes zijn gekozen en waar op zee en ook op land zich conflicten voordoen met andere belangen, zoals zandwinning, baggerstort en mijnbouw (zie voor een voorbeeld figuur 1 op de volgende bladzijde). Verder beschrijft het gestructureerd en volledig de effecten die kunnen optreden bij de aanleg en het gebruik van alle onderdelen van de aansluiting en waar maatregelen nodig zijn om effecten te beperken.

Wat is het advies van de Commissie?

De Commissie komt op grond van deze informatie tot het volgende oordeel: **deel 1 van het MER bevat de essentiële informatie om een besluit te kunnen nemen over het te volgen kabeltracé, waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen.** In hoofdstuk 2 licht ze haar oordeel toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject (MER fase 2), waarin de milieueffecten van het geselecteerde tracé verder zullen worden uitgewerkt.

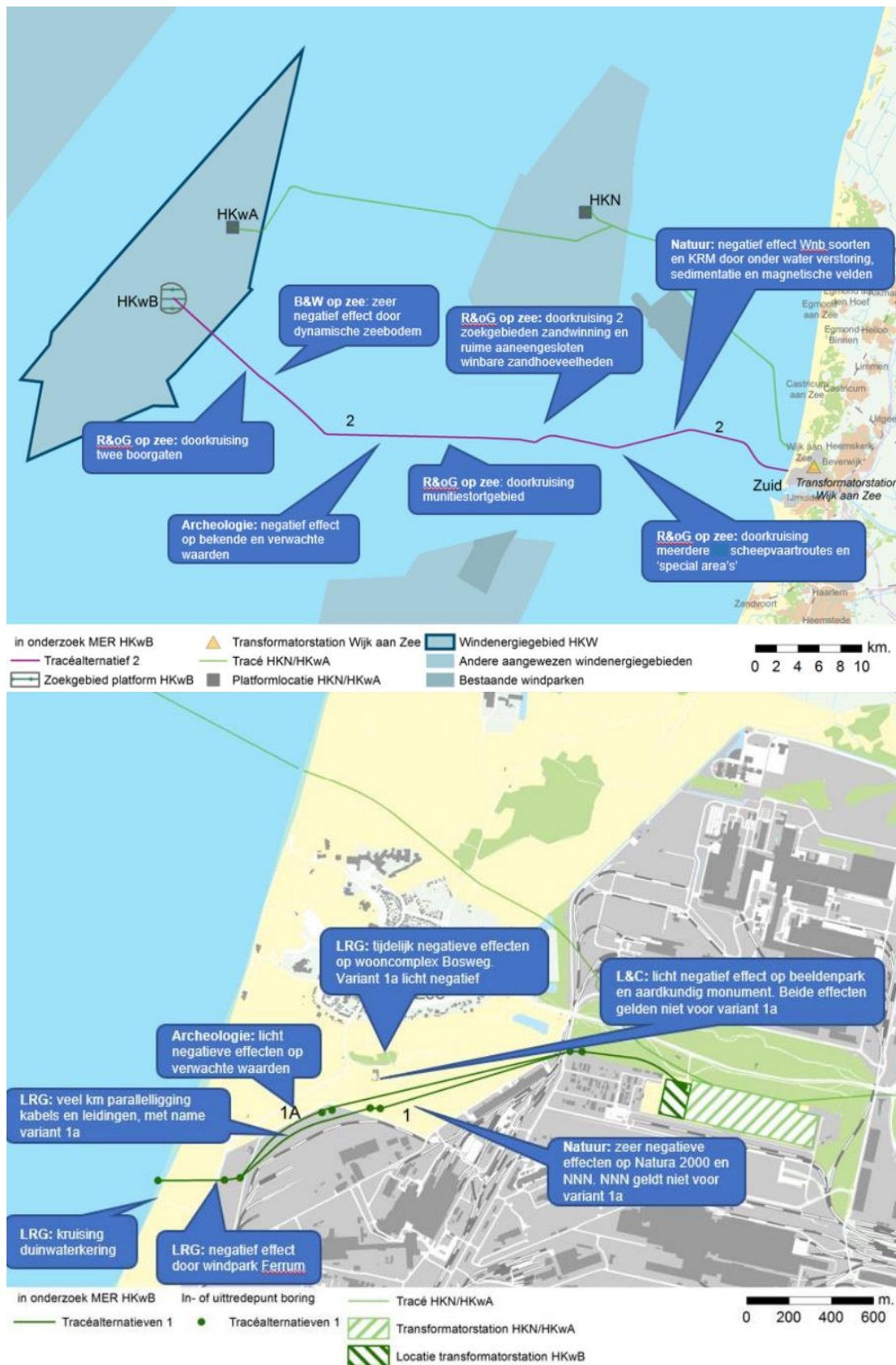
Achtergrond

Om de hoogspanningsverbinding mogelijk te maken zijn een inpassingsplan en diverse vergunningen nodig. Er wordt een plan- en project-MER opgesteld vanwege de lengte van het tracé (zie categorie D 24.2 van het Besluit milieueffectrapportage), de omvang van de grondwateronttrekking (categorie D15.2) en de mogelijk schadelijke gevolgen voor de natuur (zie art. 7.2a Wet milieubeheer). TenneT stelt de onderzoeksrapporten op, waaronder het MER. Het bevoegd gezag — in dit geval de ministers van Economische Zaken en Klimaat en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties — besluit over het plan.

Waarom een advies?

De onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage is bij wet ingesteld om te adviseren over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij schrijft het dus niet. Zij stelt voor ieder advies een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door nummer 3388 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

¹ Het gaat om informatie over kosten, omgeving, techniek en toekomstvastheid en om een nog uit te brengen regioadvies.

Figuur 1: Voorbeelden van kaarten die belangrijke effecten voor een mogelijke route op zee (boven) en op land (onder) samenvatten (R&oG= ruimtegebruik & overige gebruiksfuncties, B&W= bodem & water, LRG= leefomgevingskwaliteit, ruimtegebruik en overige gebruiksfuncties, L&C= landschap & cultuurhistorie) (Bron: samenvatting van het MER blz. 15 en 21).

2 Toelichting op het advies

2.1 MER fase 1

Het MER fase 1 beschrijft gestructureerd en volledig alle effecten die kunnen optreden bij de aanleg en het gebruik van de verschillende onderdelen van de aansluiting:

- het platform op zee, waar de stroom uit het windenergiegebied wordt verzameld,
- de wisselstroomkabels, die de stroom aan land brengen, en
- het transformatorstation, waarmee de stroom op de gewenste spanning en op het net wordt gebracht.

Het MER fase 1 laat zien hoe de alternatieve routes voor de stroomkabels zijn gekozen.

Effecten op zee

In het MER fase 1 is beschreven waar zich conflicten voordoen met andere belangen, zoals zandwinning, baggerstort en mijnbouw. Aspecten waarin de routes zich van elkaar onderscheiden zijn vooral de interferentie met mijnbouw, met zandwinning en met andere windenergiegebieden, en de vereiste begravingsdiepte van de kabels, die afhangt van de dynamiek en de samenstelling van de zeebodem.

De tracés op zee verschillen slechts beperkt van elkaar voor wat betreft hun effecten op archeologische waarden en op de natuur. Verstoring door onderwatergeluid van soorten zoals bruinvis is relevant, maar met name voor het platform op zee, waarvoor geen alternatieven zijn onderzocht. Op grond van het MER fase 1 wordt terecht de conclusie getrokken dat er maatregelen nodig zijn om te voldoen aan de eisen die de natuurwetgeving stelt (zie hiervoor §2.2 van dit advies).

Effecten op land

Op land zijn er tal van kleine verschillen in de milieueffecten die de alternatieven veroorzaken. Voorbeelden zijn verschillen in de aard en de omvang van de effecten op waardevolle habitattypen en beschermde soorten, in het aantal kabels en leidingen dat wordt gekruist en in de effecten van geluid op woongebieden. Effecten van de kabels doen zich vooral voor bij de aanleg ervan. Het transformatorstation heeft ook effecten op de omgeving in de gebruiksfase. Daarbij gaat het vooral om een toename van de geluidbelasting. Omdat er bij het transformatorstation geen woningen liggen, blijft de hinder beperkt.

Uit het MER fase 1 blijkt dat effecten over het algemeen met maatregelen te voorkomen of in te perken zijn (zie §2.2 van dit advies voor natuurmaatregelen).

Archeologie

Het MER fase 1 bevat een uitgebreide beschrijving van de effecten op archeologische waarden op zee en op land. Wel vindt de Commissie de toelichting bij en het gebruik van de scoretabellen onduidelijk. Ze constateert het volgende:

- in de tekst staat dat de score wordt bepaald op basis van de ernst en de omvang van het effect, terwijl de tabel aangeeft dat op zee alleen het aantal wrakken en obstructies de score bepaalt.² De archeologische waarde van een wrak en daarmee de ernst van een

² Zie hiervoor hoofdstuk 7 in deel B van het MER (met name blz. 263–264). Het valt op dat niet de afwezigheid van wrakken met '0' wordt gescoord, maar dat tot 5 wrakken in het ruimteslag zo wordt gescoord.

eventuele aantasting ervan worden dus niet meegewogen, wat wel een evenwichtiger beeld had opgeleverd;

- na meewegen van generieke maatregelen krijgen alle alternatieven een nagenoeg gelijke score.³ Daarmee wordt voorbijgegaan aan het feit dat nog niet alle waarden (aantal en kwaliteit) in kaart zijn gebracht. Hierdoor gaat van de score weinig tot geen signalerende werking uit;
- referentiesituatie 2 is beschreven, maar is niet uitgewerkt in de scoretabellen. Een toelichting hierop ontbreekt.

Omdat in deze fase een beoordeling plaatsvindt op basis van bureauonderzoek en pas in de volgende fase meer gedetailleerde (veld)informatie wordt verzameld, is het onderscheid tussen de alternatieven beperkt. De Commissie kan zich vinden in de keuze om in de vervolgfase voor het gekozen alternatief in detail te bepalen hoe groot de opgave is, waarbij archeologische waarden zo veel mogelijk zullen worden ontzien.

Conclusie

De Commissie concludeert dat het MER fase 1 alle essentiële informatie bevat om het milieubelang mee te kunnen wegen in de keuze van het kabeltracé. In wat volgt, richt de Commissie zich op het onderzoek dat na het maken van die keuze zal worden uitgevoerd.

2.2 MER fase 2: aanbevelingen voor vervolgtraject

Effecten op de natuur

Zoals in het MER fase 1 is aangegeven, zijn maatregelen nodig om te voldoen aan de eisen die de natuurwetgeving aan de voorgenomen ontwikkeling stelt. In het MER staat dat significante effecten op de mariene natuur zijn te voorkomen door toepassing van de randvoorwaarden uit het Kader Ecologie en Cumulatie (KEC).⁴ De Commissie heeft eerder opmerkingen geplaatst bij de wijze waarop in het KEC de (cumulatieve) effecten op onder andere bruinvissen worden ingeschat.⁵ Die inschatting kan consequenties hebben voor de aard en de omvang van de maatregelen die nodig zijn om ontoelaatbare effecten te voorkomen. De Commissie vindt het dan ook essentieel dat de effecten en daarmee ook de te nemen maatregelen bij de uitwerking van het VKA goed worden onderbouwd, ook al zijn de effecten van het aanleggen van de windparken omvangrijker dan die van het aanleggen van de hoogspanningskabels en heiwerkzaamheden van het platform op zee. Een verwijzing naar het KEC kan dus niet volstaan.

Bij herhaling wordt in het MER gesteld dat ingrepen in habitattypen en leefgebieden kunnen leiden tot een tijdelijke negatieve verandering.⁶ De Commissie vindt het belangrijk dat bij de uitwerking van het gekozen tracé beargumenteerd wordt aangegeven wat de te verwachten hersteltijd is en in hoeverre de mogelijke effectbeperkende maatregelen niet alleen de omvang maar ook de duur van het effect kunnen beïnvloeden.

³ Zie hiervoor paragraaf 7.7 op blz. 284 van het MER Deel B.

⁴ Zie bijvoorbeeld blz. 18 en de totaalbeoordeling op 126 van het MER fase 1 Deel B.

⁵ Zie hiervoor project [3369](#) op www.commissiemer.nl

⁶ Het gaat met name om tijdelijke aantasting van de kwaliteit van habitattypen zoals 'Grijze Duinen (H2130A)' in Natura 2000-gebied Noord-Hollands Duinreservaat, door bodemberoering.

De stikstofdepositie op de natuur, veroorzaakt door het aanleggen van de kabels, is in beeld gebracht voor het meest noordelijke en het meest zuidelijke alternatief omdat vooral de ligging van het tracé de omvang van de depositie bepaalt en niet de lengte ervan. De berekeningen, die nog niet met de nieuwe versie van de AERIUS rekentool zijn uitgevoerd, situeren de plaats met de hoogste depositie⁷ in het Noord-Hollands Duinreservaat. Als de aantasting van natuurlijke kenmerken niet met voldoende zekerheid is uit te sluiten en bijgevolg een ADC-toets moet worden doorlopen, dan geeft de Commissie in overweging om te verkennen of die toets in één keer kan worden uitgevoerd voor meerdere windparken op zee en de daarmee verbonden kabelbesluiten.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Zoals eerder is aangegeven, is er weinig onderscheid tussen de alternatieven. Daarom adviseert de Commissie om bij het kiezen van een voorkeurstracé een veilige schatting te maken van de risico's voor de (potentiële) archeologische waarden.

In het MER fase 1 wordt geconstateerd dat in de beoordeling van de effecten op het landschap, de cultuurhistorie en de archeologie de effecten van (tijdelijke) wegen en werkstroken niet zijn meegenomen.⁸ De Commissie adviseert om voor MER fase 2 deze leemten in kennis met veldonderzoek in te vullen en om te voorzien in maatregelen om eventuele effecten in te perken.

Geluidbelasting van het transformatorstation

Bij de toetsing van het geluidniveau van het transformatorstation moet rekening worden gehouden met de cumulatie van het geluid van alle inrichtingen op het gezoneerde terrein.⁹ Deze toetsing door de zonebeheerder, de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, heeft nog niet plaatsgevonden. De Commissie constateert dat, ondanks de geringe bijdrage van het transformatorstation, het in principe denkbaar is dat de zonebeheerder geen kans ziet om het trafostation in te passen omdat de zone volledig is opgevuld. Dit impliceert een zeker risico voor het project.

⁷ Namelijk 1,2 à 1,3 mol N/ha/j. Zie respectievelijk blz. 187 en 209 van het MER fase 1 Deel B.

⁸ Zie hiervoor par. 6.8 op blz. 258 van het MER fase 1 Deel B.

⁹ Zie blz. 597 (Bijlage IX-B) van het bijlagenrapport bij het MER fase 1.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dr. Theo Fens

dr. Johan Lembrechts (secretaris)

dr. Heleen van Londen

mr. Tom Smit (voorzitter)

dr. Bert van der Valk

ing. Rob Vogel

ir. Paul de Vos

Besluiten waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Een inpassingsplan en diverse vergunningen, waaronder een vergunning op grond van de Waterwet.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D24.2, "de aanleg van een ondergrondse hoogspanningsleiding". Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Er wordt een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Ministers van Economische Zaken en Klimaat en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Initiatiefnemer

Voor het inpassingsplan: Ministers van Economische Zaken en Klimaat en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Voor de vergunningen: TenneT

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3388](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

